1 Johdatus

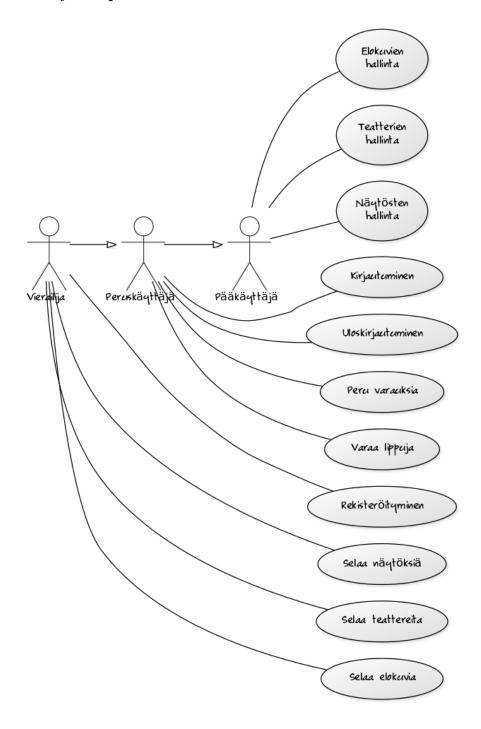
Tietokantasovellus harjoitustyön aiheena on elokuvalippujen varausjärjestelmä, jossa voi lisätä, muokata ja poistaa elokuvia, elokuvatattereita ja elokuvien näytöksiä, sekä varata lippuja näytöksiin. Käyttäjätyyppejä järjestelmässä tulee olemaan vierailijat, peruskäyttäjät ja pääkäyttäjät.

Harjoitustyö toteutetaan Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksen users.cs.helsinki.fi -palvelimella käyttäen sen tarjoamaa PHP-webohjelmointikieltä ja PostgreSQL-tietokantaa. Järjestelmä todennäköisesti tulee vaatimaan nimenomaan PostgreSQL -tietokantaa, koska useita tietokantaoperaatioita tullaan toteutetaan PostgreSQL-tietokannassa käytettävissä olevilla trigger-funktioilla. Lisäksi sivusto toteutetaan tsoha-bootstrap raamien mukaisiesti, koska täysin oman sellaisen luominen alusta asti olisi liian iso tehtävä käytettävään aikaan nähden.

Sivuston käyttöliittymästä on tarkoitus tehdä käyttäjän roolia mukaileva eli sivustolle ei tule erillistä ylläpito-osiota vaan kaikki tapahtuu samojen sivujen kautta. Ylläpitäjille on vain tarjolla enemmän valintoja tehdä asioita. Kaikkien sivujen linkit on siis generoitava lennosta käyttäjätyypille sopivaksi, sekä samalla estettävä, että ne toiminnot ovat tarjolla vain, jos on niihin oikeutettu.

2 Yleiskuvaus järjestelmästä

2.1 Käyttötapauskaavio

2.2 Käyttäjäryhmät

Käyttäjätyyppejä järjejestelmässä tulee olemaan kolme. Niitä ovat rekisteröitymätön tai kirjautumaton käyttäjä, rekisteröitynyt ja kirjautunut käyttäjä, sekä pääkäyttäjä. Rekisteröitymätön käyttäjä voi vain selata sivuston sivuja eli rekisteröityä/kirjautua käyttäjäksi, katsella mitä elokuvia, teattereita ja näytöksiä on. Rekisteröitynyt käyttäjä laajentaa rekisteröimättömän käyttäjää ja vastaavasti pääkäyttäjä laajentaa rekisteröitynyttä käyttäjää.

2.2.1 Vierailija

Vierailijalla tarkoitetaan sellaista käyttäjää, joka päätyy selaamaan verkkosivun tarjontaa kirjautumatta. Kaikki käyttäjätyypit kuuluvat tähän ryhmää.

2.2.2 Peruskäyttäjä

Peruskäyttäjällä tarkoitetaan sellaista vierailijaa, joka on rekisteröitynyt sivuston käyttäjäksi ja on kirjautunut sivuille. Peruskäyttäjä voi varata sivuston näytöksiin paikkoja.

2.2.3 Pääkäyttäjä

Pääkäyttäjä on sivustoa ylläpitävä käyttäjä. Pääkäyttäjä voi hallita elokuvateattereita, elokuvia ja niiden näytöksiä.

2.3 Käyttötapaukset

2.3.1 Elokuvien hallinta

Esivaatimus on, että on kirjauduttu onnistuneesti. Pääkäyttäjälle näytetään lista elokuvista joita klikkaamalla pääsee elokuvan tietoihin tai luomaan uutta elokuvaa. Pääkäyttäjä voi muokata tietoja tai poistaa elokuvan kokonaan.

2.3.2 Teattereiden hallinta

Esivaatimus on, että on kirjauduttu onnistuneesti. Pääkäyttäjälle näytetään elokuvien hallinnan kaltaisesti lista teattereista joista pääsee teatterein tietoihin tai lisäämään uutta teatteria.

2.3.3 Näytösten hallinta

Esivaatimus on, että on kirjauduttu onnistuneesti. Samaan tapaan kuten edellisessä, mutta lisäysvaiheessa on oltava vähintään yksi elokuva ja yksi teatteri. Samaan teatteriin ei voi lisätä päällekkäin samanaikaisia näytöksiä.

2.3.4 Kirjautuminen

Esivaatimus on, että on joko rekisteröitynyt käyttäjä tai esiasetettu pääkäyttäjä. Käyttäjälle näytetään johdonmukaisesti kirjautumislinkki jokaisella sivuston sisältösivulla. Mikäli käyttäjä on kirjautunut jo, niin käyttäjälle näytetään uloskirjautumislinkki kirjautumislinkin sijaan.

2.3.5 Uloskirjautuminen

Esivaatimus on se, että käyttäjä on onnistunut kirjautumaan sivustolle onnistuneesti. Käyttäjälle näytetään, kuten edellisessä käyttötapauksessa kuvattiin, kirjautumislinkin sijaan uloskirjautumislinkki kaikilla sisältösivuilla samassa paikassa.

2.3.6 Peru varauksia

Esivaatimus on, että on kirjauduttu onnistuneesti ja se, että on olemassa olevia varauksia joita perua. Käyttäjälle esitetään lista varauksista, joiden sisältöä pääsee samaan tapaan tarkastelemaan ja poistamaan.

2.3.7 Varaa lippuja

Esivaatimus on, että on kirjauduttu onnistuneesti ja että kyseiseen näytökseen on vielä vapaita paikkoja olemassa niin monta kuin käyttäjä haluaa varata.

2.3.8 Rekisteröityminen

Ei esivaatimuksia. Käyttäjälle näytetään sivu, jossa pyydetään täyttämään käyttäjätunnus ja salasana kenttä sekä mahdollisesti muita tietoja.

2.3.9 Selaa näytöksiä

Ei esivaatimuksia. Käyttäjälle näytetään lista näytöksistä joita on. Käyttäjä voi valita näytöksen tarkempaan tarkasteluun. Tarkemmassa tarkastelussa sivusto voi sisällyttää tiedot näytöksestä, elokuvasta ja teatterista yhdellä koostetulla sivulla.

2.3.10 Selaa teattereita

Ei esivaatimuksia. Käyttäjälle näytetään lista teattereista. Valitun teatterin tiedoista löytyy siihen teatteriin assosioidut näytökset.

2.3.11 Selaa elokuvia

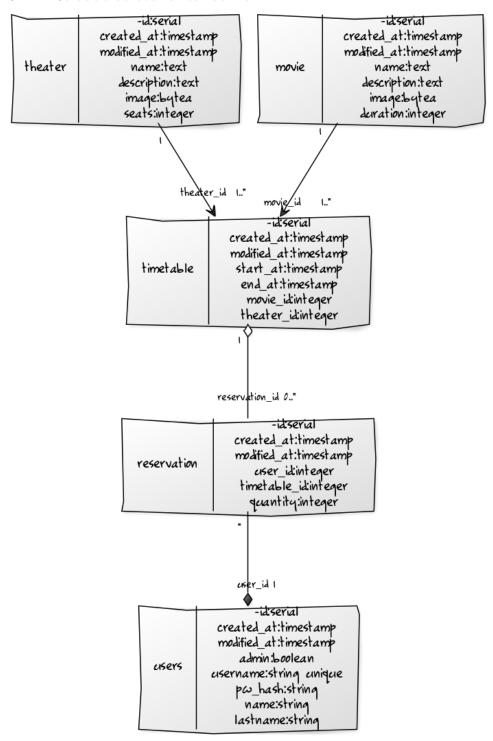
Ei esivaatimuksia. Käyttäjälle näytetään lista elokuvista. Valitun elokuvan tiedoista löytyy sen elokuvan näytökset eri teatterissa.

2.3.12 Rekisteröityminen

Ei esivaatimuksia. Käyttäjälle näytetään sivu, jossa käyttäjän pitää täyttää vaaditut kentät.

3 Järjestelmän tietosisältö

3.1 Relaaatiotietokantakaavio

3.2 Tietokohteet

3.2.1 theater

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
id	Kokonaisluku	Automaattisesti inkrementoi-
		tuva kokonaisluku, joka yksi-
		löi tietueen.
created_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietue luo-
		tiin.
modified_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietuetta
		muokattiin viimeksi.
name	Merkkijono ilman pituusrajoitusta	Teatterin nimi.
description	Merkkijono ilman pituusrajoitusta	Kuvausteksti teatterista.
image	Binääridataa	Valinnainen kuva elokuvateat-
		terista.
seats	Kokonaisluku	Istumapaikkojen määrä teatte-
		rissa.

3.2.2 movie

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
id	Kokonaisluku	Automaattisesti inkrementoi-
		tuva kokonaisluku, joka yksi-
		löi tietueen.
created_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietue luo-
		tiin.
modified_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietuetta
		muokattiin viimeksi.
name	Merkkijono ilman pituusrajoitusta	Elokuvan nimi.
description	Merkkijono ilman pituusrajoitusta	Elokuvan esittelyteksti.
image	Binääridataa	Valinnainen elokuvaan liittyvä
		kuva.
duration	Kokonaisluku	Elokuvan pituus minuuteissa
		pyöristettynä ylöspäin.

3.2.3 timetable

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
id	Kokonaisluku	Automaattisesti inkrementoi-
		tuva kokonaisluku, joka yksi-
		löi tietueen.
created_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietue luo-
		tiin.
modified_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietuetta
		muokattiin viimeksi.
start_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä.	Elokuvan aloitusajankohta,
		jonka käyttäjä valitsee.
end_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Elokuvan päättymisajankohta,
		joka täytetään automaattises-
		ti mikäli lopetusajankohta so-
		pii teatterin muiden näytök-
		sien kanssa yhteen.
movie_id	Kokonaisluku	Näytöksen elokuvan yksilöivä
		tunnus.
theater_id	Kokonaisluku	Näytöksen teatterin yksilöivä
		tunnus.

3.2.4 users

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
id	Kokonaisluku	Automaattisesti inkrementoi-
		tuva kokonaisluku, joka yksi-
		löi tietueen.
created_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietue luo-
		tiin.
modified_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietuetta
		muokattiin viimeksi.
admin	Totuusarvo	Vipu joka kertoo käyttäjän
		roolista. Oletuksena uusille
		käyttäjille epätosi eli eivät ole
		pääkäyttäjiä.
username	Uniikki merkkijono	Käyttäjätunnus. Ei voi olla
		useampaa samaa käyttäjätun-
		nusta.
pw_hash	Rajoittamaton merkkijono	Sisältää merkkijonona md5
		summan luontihetken crea-
		ted_at arvosta ja käyttäjän
		antamasta salasanasta.
name	Rajoittamaton merkkijono	Käyttäjän antama etunimi.
lastname	Rajoittamaton merkkijono	Käyttäjän sukunimi.
login_hash	Merkkijono	Tietokannassa sijaitseva käyt-
		täjän kirjautumisen yhteydes-
		sä luotu md5 summa.

3.2.5 reservation

Attribuutti	Arvojoukko	Kuvailu
id	Kokonaisluku	Automaattisesti inkrementoi-
		tuva kokonaisluku, joka yksi-
		löi tietueen.
created_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietue luo-
		tiin.
modified_at	Aikaleima ilman aikavyöhykettä	Ajankohta, jolloin tietuetta
		muokattiin vii-meksi.
user_id	Kokonaisluku	Käyttäjän yksilöivä tunniste-
		numero.
timetable_id	Kokonaisluku	Näytöksen yksilöivä tunniste-
		numero.
quantity	Kokonaisluku	Käyttäjän varaamien lippujen
		lukumäärä.

4 Järjestelmän yleisrakenne

Web-applikaatiossa hakemistorakenne on tsoha-bootsrapin mukainen. Sivu joka alustaa tämän ohjelman on nimeltään index.php ja joka sijaitsee ohjelmahakemiston juuressa. Ohjelman MVC-hakemistot ovat jaettu kansioihin ./app/models, ./app/views ja ./app/controllers, sekä ./lib.

Kaikissa kontrollerien toiminnoissa, joiden näkymäsivulla on täytettävä lomake, käytetään form-layout.html -näkymätiedostoa. Listausnäkymät, joissa listataan kontrollerien index-metodin sisältöä, käytetään nimeämiskäytäntönä <kontrollerin nimi>-list.html ja vastaavasti näyttösivuilla <kontrollerinnimi>-show.html.

Websivuston lomakkeet luodaan PHP From Builder -luokkaa käyttäen kunkin kontrollerin toiminnoissa, jonka näkymäsivulle liittyy lomake.

Javascriptiä käytetään edellä mainitussa PHP Form Builderissa ja ainakin listaussivujen taulujen rivit toimivat ikäänkuin linkkeinä. Riviä voi klikata linkin tapaan, joka javascriptilla siepataan ja ohjataan eteenpäin seuraavalle sivulle.

Sivustolla käytetään PHP-istuntoa (session), jonka tietoihin tallennetaan kirjautumisen yhteydessä luotava $login_hash$, sivustolla kirjautumisen paluulinkin säilömiseen $login_referer$. Kirjautumisen yhteydessä luotava $login_hash$ on arvo, joka tallennetaan myös users-tietokantataulun login_hash-sarakkeeseen. Näitä arvoja vertaamalla todennetaan, että käyttäjä on edelleen kirjautunut.

5 Käyttöliittymä ja komponentit

5.1 Käyttöliittymä

5.1.1 Navigaatio

Kaikki kirjautumattomat käyttäjät näkevät alla olevan kaltaisen navigaatiopalkin sivun ylälaidassa. Kirjautumaton käyttäjä pääsee selaamaan kaikkea näkemäänsä.

Leffalippujaerjestelmae Kirjaudu Elokuvat Teatterit Naytökset

Kirjautunut käyttäjä puolestaan näkee seuraavanlaiset toimintavaihtoehdot. Kirjautuneella käyttäjällä on lisäksi mahdollisuus päästä katsomaan mahdollisia varauksiaan.

5.1.2 Kirjautuminen ja rekisteröinti

Kirjautumisivulta pääsee etenemään rekisteröintilomakkeeseen.

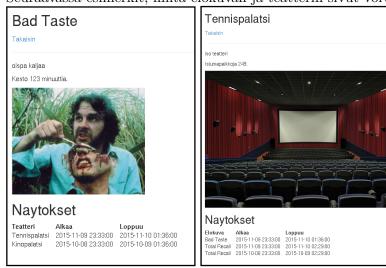

5.1.3 Elokuvat, teatterit ja näytös

Listaukset näyttävät seuraavanlaisilta kauttaaltaan koko sovelluksessa.

Seuraavassa esimerkit, miltä elokuvan ja teatterin sivut voivat näyttää.

5.1.4 Näytökset

Vierailijan näkymä

Peruskäyttäjän näkymä

Pääkäyttäjän näkymä.

Varaussivu puolestaan näyttää seuraavanlaiselta.

5.1.5 Varaukset

Kirjautumaton käyttäjä näkee vain näytöksen tiedot.

Kirjautunut peruskäyttäjä voi varata elokuvia.

Kirjautunut pääkäyttäjä voi varata, muokata ja poistaa näytöstä.

Varausivulla käyttäjä syöttää haluamansa määrän istumapaikkoja.

5.2 Komponentit

Tämä kaavio jäi tekemättä.

6 Asennustiedostot

Sovellusta on testatusti ajettu seuraavilla versioilla:

```
PHP 5.4.45-0
PostgreSQL 9.4.4
Pystyttämiseen tarvittavat: Git 2.6.0
rsync 3.1.1
```

OpenSSH GNU bash 4.3.42(0)-release emacs

Käyttöönottoskriptiä ei ole ehditty tekemään.

Sovelluksen saa käyttöön seuraavasti käyttämäsi *NIX-käyttöjärjestelmän shell-komentokehotteessa jotakuinkin näin. Kannattaa olla tarkkana ajaessa näitä komentoja:

```
git clone https://github.com/ruupert/-tsoha2015.git
cd tsoha2015
emacs bootsrap.sh
meta-x replace string
lakka.kapsi.fi
<palvelimesi-osoite>
ctrl-x ctrl-s
ctrl-x ctrl-c
emacs deploy.sh
meta-x replace-string
/home/ruupert/.ssh/id_rsa_kapsi
<polku-ssh-avaimeesi>
meta-x replace-string
lakka.kapsi.fi
<palvelimesi-osoite>
ctrl-x ctrl-s
ctrl-x ctrl-c
emacs\ create\_tables.sh
meta-x replace-string
/home/ruupert/.ssh/id_rsa_kapsi
<polku-ssh-avaimeesi>
meta-x replace-string
lakka.kapsi.fi
<palvelimesi-osoite>
```

```
ctrl-x ctrl-s
ctrl-x ctrl-c
emacs config/database.php
laita seuraavaa:
   'psql' => array(
'resource' => 'pgsql:host=<tietokanta.palvelimen.osoite>;
dbname=<tietokanta>;port=<porttinumero>',
'username' => '<ktunnus>',
'password' => '<salasana>'
),
ctrl-x ctrl-s
ctrl-x ctrl-c
Varmista, että ssh-agent toimii, koska muuten rsync ei tainnut toimia.
emacs config/environment.sh
Muuta seuraavat vastaamaan omaa ympäristöäsi:
USERNAME=«ktunnus>"
PROJECT FOLDER=«hakemisto>"
   sen jälkeen otetaan käyttöön:
bash bootsrap.sh
bash deploy.sh
bash create_tables.sh
```

7 Käyttöohje

Sovelluksen käyttöönoton jälkeen ensimmäisestä rekisteröityvästä käyttäjästä tulee automaattisesti pääkäyttäjä. Sen jälkeisistä rekisteröityvistä käyttäjistä tulee peruskäyttäjiä. Sivustolle rekisteröitymis-toiminto löytyy kirjautumis-linkin kautta.

Sivuston pääkäyttäjän on lisättävä ensin vähintään yhden teatterin ja yhden elokuvan ennen kuin voi luoda näytöksiä. Paikkavarauksia voi tehdä vasta, kun on olemassa vähintään yksi näytös. Näytöksiä lisätessä voi antaa ainakin seuraavassa muodossa "08.10.2015 23:33".

Elokuvia ja teattereita lisätessä on valinnanvaraista, että haluaako käyttäjä lisätä siihen liittyvän joko png- tai jpg-formaatissa olevan kuvan. Jo lisätty kuva säilyy, kun muokataan sisältöä ilman, että lisätään uutta kuvaa.

8 Testaus, tunnetut bugit, puutteet ja kehitysideat

8.1 Testaus

Sovelluksen ohjelmallinen testaus on olematon. Sovelluksen toiminnallisuutta on testattu siinä määrin, että kokeiltu käyttää kaikkia toimintoja mitä on tarjolla.

8.2 Tunnetut bugit

Tällä hetkellä ei ole tiedossa ainakaan mitään bugia, joka liittyisi sovelluksen toimintojen käyttöön. Se riski kuitenkin on olemassa, että ei ole otettu kaikkea huomioon.

Kosmeettisia bugeja löytyy, kun pääkäyttäjänä yrittää poistaa elokuvaa tai teatteria, joka on jo liitetty johonkin näytökseen. Samaan tapaan näyöksien poistaminen tuottaa Slim-virheisivun, jos näytöksen paikkoja on varattu.

8.3 Puutteet

Vielä tällä hetkellä elokuvan tai teatterin poistaminen ei onnistu mikäli on olemassa jokin näytös mikä käyttää sitä. Vastaavasti näytöstä ei voi poistaa, jos näytöksellä on käyttäjien tekemiä paikkavarauksia.

Virheviestien puuttuminen on kaikkein pahin puute tässä sovelluksessa. Niiden puute jättää käyttäjälle arvailun varaan monissa paikoissa siitä, että mikä syötteessä meni pieleen.

Elokuvan ja teatterin muokkaamisesta on jätetty pois mahdollisuus muuttaa elokuvan pituutta ja teatterin istumapaikkamäärää. Näiden tietojen muokkaamismahdollisuus on jätetty pois tietoisesti aikataulupaineiden vuoksi. Jos esimerkiksi vähennettäisiin teatterin istumapaikkojen lukumäärää, niin silloin pitäisi tarkistaa kaikki näytökset läpi, jossa teatteria käytetään ja katsoa suurin mahdollinen paikkavarausmäärä näytöksille. Sitä vähempää määrää istumapaikkoja ei voi asettaa. Hankalampi tapaus on elokuvan keston muuttaminen ja miten se sopii teatterien kaikkiin muihin näytöksiin.

8.4 Kehitysideat

Asioita joita tässä harjoitustyön aikana ei tule saamaan mukaan ovat seuraavanlaisia:

Pääkäyttäjän ja peruskäyttäjän välillä voisi olla vielä yksi käyttäjätyyppi, joka niin sanotusti hoitaa elokuvien, teattereiden ja näytöksien lisäämisen. Pääkäyttäjä eriytettäisiin yhdeksi ainoaksi käyttäjäksi, joka pystyisi muuttamaan rekisteröityneiden käyttäjien tasoa peruskäyttäjän ja ylläpitokäyttäjän välillä. Pääkäyttäjällä voisi silloin olla myös oikeudet poistaa käyttäjiä.

Käyttäjille sallittaisiin salasanan unohtaminen eli annettaisiin mahdollisuus saada oma tunnuksensa takaisin joko niin, että lähetetään sähköpostitse rekisteröityyn sähköpostiosoitteeseen uusi väliaikainen salasana.

Näytöksen alkuajankohdan lisääminen jQuery DateTimePickerillä, jotta käyttäminen olisi intuitiivisempaa ja helppoa.

Kuvat upotetaan tällä hetkellä sivuston lähdekoodiin. Tämän voisi muuttaa niin, että on erillinen image-niminen kontrolleri ja näkymä, joka palauttaa kuvatiedostoja polun mukaan. Polku voisi olla seuraavanlainen "/image/:foreign_model/:name/:type", jossa :foreign_model viittaa siihen, mistä kuvaa kysytään ja :name nimeen, sekä :type haluttuun tiedostotyyppiin.

Jatkokehityksessä varmasti tärkeää olisi se, että pyrkisi ensimmäisenä muovaamaan koodista enemmän olio-orientoituneempaa. Se tarkottaisi käytännössä suuren osan uudelleenkirjoittamista.

9 Omat komemuset

PHP-ohjelmointikieli teki tepposet eli palauduin tekemään jonkin verran sitä proseduraalista tyyliä olio-orientoituneen sijasta. Se johtunee siitä, että PHP:lla olen pääasiassa tehnyt vanhalla tyylillä. Jotta ei pääse sortumaan jatkossa, niin en todellakaan valitse PHP-ohjelmointikieltä mihinkään tuleviin projekteihin. PHP-kielellä on liian helppoa sortua vanhoihin tapoihin. Esimerkiksi Ruby on Railsilla olisi saanut tehdä töitä sen eteen, että saisi ylipäätänsä tehtyä väärällä tyylillä.

10 Muu dokumentaatio

- *.sql